

OBEC MARKUŠOVCE

OBECNÝ ÚRAD, Michalská 51, MARKUŠOVCE

Ing. Františka Šteinerová, hlavný kontrolór obce

SPRÁVA o kontrolnej činnosti za 1. polrok 2011

Na základe štatútu obce Markušovce, § 18, ods. 3 hlavný kontrolór predkladá obecnému zastupiteľstvu správu o výsledkoch kontrolnej činnosti najmenej raz za polrok. Túto úlohu si touto správou o kontrolnej činnosti za 1. polrok 2011 plním.

Kontrolná činnosť bola vykonávaná na základe oprávnení vyplývajúcich zo zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb. a zákona č. 502/2001 o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Povinnosťou hlavného kontrolóra je vykonávať kontrolnú činnosť **nezávisle**, t. j. s vylúčením akýchkoľvek priamych či nepriamych vplyvov, **nestranne**, t. j. objektívne /pravdivo, hodnoverne/, neprihliadať na príkazy v rozpore so základnými pravidlami kontrolnej činnosti /t. j. ustanovenými v § 13 až 25 zákona č. 502/2001 Z.z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. K tomu má mať vytvorené vhodné organizačné, finančné, personálne a materiálne podmienky. Kontrolná činnosť bola vykonávaná nezávisle a nestranne s neprihliadnutím na príkazy starostu obce vydané v rozpore so základnými pravidlami kontrolnej činnosti a za nie vždy vhodných podmienok.

Kontrolná činnosť za 1. polrok 2011 prebiehala v súlade so schváleným plánom kontrolnej činnosti za 2. polrok 2010 a tiež plánom kontrolnej činnosti na 1. polrok 2011, ktorý bol vyvesený na verejnej výveske 11. 10. 2010 do 31. 12. 2010 a predložený novému OZ na 3. zasadnutí konané 10.3.2011. Okrem činnosti vykonávaných na základe plánu kontroly bola vykonaná aj 1 kontrola mimo schváleného plánu. Táto bola navrhnutá starostom obce a schválená uznesením obecného zastupiteľstva číslo 63/2011 so zameraním na kontrolu v Základnej škole s materskou školou Markušovce týkajúcej sa kontroly zaplatených prác hradených z rozpočtu školy na rekonštrukciu školy a zdokladovanie odovzdania železného šrotu, likvidáciu parkiet a latenia z pri rekonštrukcii základnej školy.

Zo schváleného plánu za 2. polrok 2010 boli v prvých mesiacoch roka 2011 ukončené 2 kontroly, vrátane oboznámenia štatutárov /riaditeľa ZŠ s MŠ a starostu obce/ s výsledkami, prerokovaním správy a spísaním zápisnice z prerokovania správ a to:

- kontrola príjmov ZŠ s MŠ
- kontrola záväzkov obce.

Obe kontroly skončili správou, t. j. boli zistené viaceré nedostatky týkajúce sa daných oblastí. Zistené nedostatky z **kontroly príjmov ZŠ s MŠ** sú už uvedené v správe o kontrolnej činnosti za 2. polrok 2010. K uvedeným nedostatkom riaditeľ školy ako štatutárny orgán prijal 4 opatrenia na ich odstránenie. Časť nedostatkov sa týkala aj obce ako zriaďovateľa ZŠ s MŠ, ktoré naďalej pretrvávajú a to:

- absencia interného predpisu upravujúca rozpočtový proces, vrátane ZŠ s MŠ
- chýbajúce VZN týkajúce sa mesačných poplatkov na žiaka školského klubu

- chýbajúce VZN týkajúce sa mesačných poplatkov na žiaka materskej školy
- chýbajúce VZN týkajúce sa výšky dotácie na originálne kompetencie v oblasti školstva
- neaktuálne zásady hospodárenia s majetkom obce, vrátane majetku ZŠ s MŠ
- chýbajúca evidencia v obci ohľadom multifunkčného ihriska.

Uvedené nedostatky je potrebné odstrániť zo strany obce čím skôr.

Kontrola záväzkov obce za obdobie od 31. 12. 2009 do 31. 12. 2010 – kontrola prebehla v čase od 11. 11. 2010 do 30. 5. 2011, kedy bola podpísaná zápisnica o prerokovaní správy o výsledkoch kontroly. Zhrnutie zistených nedostatkov:

- nevykonanie inventarizácie záväzkov obce za rok 2009
- nedostatočné a neskoré vykonanie inventarizácie záväzkov obce za rok 2010
- nesúlad účtovného a skutočného stavu záväzkov za rok 2010
- nezaúčtovanie účtovných rozdielov do účtovnej závierky za rok 2010
- chýbajúce zmluvy k faktúram firmy Asphalt, s.r.o., SNV, Ing. Burák, Košice
- poskytnutie preddavku na konci rozpočtového roka bez toho, aby došlo k naplneniu zmluvy o dielo
- poskytnutie preddavku na dlhšiu dobu ako 3 mesiace, počas ktorých ani len nedošlo k začatiu prác
- neskoré a nedostatočné vyúčtovanie preddavku zo strany firmy Asphalt, s.r.o., SNV
- použitie daru TIPOS v rozpore s daným účelom
- porušenie viacerých zmluvných podmienok zo strany firmy Asphalt, s.r.o., SNV
- neukončenie rekonštrukcie „Ošustovca“ v zmluvne dojednanom termíne
- neuplatnenie zmluvnej pokuty zo strany obce voči firme Asphalt, s.r.o., SNV z dôvodu porušenia zmluvných podmienok
- neuplatňovanie pokuty v zmysle zmluvy voči firme Asphalt, s.r.o., SNV
- nezaúčtovanie nároku na zmluvnú pokutu voči firme Asphalt, s.r.o., SNV
- porušenie zmluvných podmienok zo strany obce pri projekte rekonštrukcie ZŠ s MŠ Markušovce /nedodržený dojednaný systém financovania projektu/
- neskoré predkladanie žiadosti na platbu kontrolným orgánom projektových finančných prostriedkov /neskoré uplatňovanie svojich práv /porušenie zákona o majetku obcí a prijatých zásad hospodárenia s majetkom obce/
- nedostatočná kontrola výdavkov rozpočtu – neuznané výdavky, vyššie výdavky ako boli naplánované, výdavky v rozpore so zákonmi o rozpočtových pravidlách
- formálna predbežná finančná kontrola
- doklady obsahujúce nesprávne údaje obce ako právnickej osoby
- formálna „formálna kontrola dokladov“

Z dôvodu použitia štátnych finančných prostriedkov v rozpore s daným účelom, bol na základe zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy zaslaný podnet na Správu finančnej kontroly Košice.

Termín na prijatie konkrétnych opatrení bol starostovi obce ako štatutárnemu orgánu obce stanovený do 20. 6. 2011. V uvedenom termíne ani neskôr neboli HK ako kontrolnému orgánu doručené žiadne písomné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

V začiatkoch roka 2011 boli novému obecnému zastupiteľstvu pripravené všetky správy z kontrol, ktoré boli ukončené ešte v roku 2010, ale obecnému zastupiteľstvu neboli nikdy predložené na oboznámenie. Z dôvodu zistených nedostatkov súčasťou správ bola aj korešpondencia týkajúca sa komunikácie s orgánmi prokuratúry a orgánmi polície. Tieto boli predmetom rokovania OZ dňa 10. 3. 2011. Z dôvodu transparentnosti a prehľadnosti využitia finančných prostriedkov obce a tiež z dôvodu neexistencie obecného časopisu, odporúčam

OZ zverejniť na internetovej stránke obce po úprave minimálne výsledky zo správy kontroly projektu zamestnávania terénnych sociálnych pracovníkov a z kontroly príjmov, výdavkov a ostatnej evidencie týkajúcej sa využitia osobných vozidiel za roky 2008, 2009.

Z predloženého návrhu kontrolnej činnosti na 1. polrok 2011 boli z dôvodu oneskoreného predloženia návrhu plánu schválené tieto činnosti a kontroly:

1. Kontrola a analýza vybraných ukazovateľov hospodárenia obce
2. Vypracovanie odborného stanoviska k návrhu programového rozpočtu a rozpočtu obce na roky 2011-2013
3. Vypracovanie odborného stanoviska k záverečnému účtu obce za rok 2010.
4. Vypracovanie VZN o kontrolnej činnosti v obci.

Kontrola a analýza vybraných ukazovateľov hospodárenia obce – kontrola bola vykonaná v čase od 6. 6. do 13. 6. 2011 a skončená prerokovaním správy so štatutárom obce dňa 21. 7. 2011. Predmetom kontroly boli celkové a vybrané ukazovatele nákladov a výnosov z výkazu ziskov a strát za posledné 3 roky, t.j. roky 2008-2010 /mimo podnikateľskej činnosti/, kedy aj pre obce už platí tzv. akruálny princíp, t.j. vykazovanie a účtovanie nákladov a výnosov v tom období, s ktorým časovo a vecne súvisia. Z uvedenej analýzy a kontroly vyplynulo, že celkové výnosy obce majú za uvedené obdobie klesajúci charakter a celkové náklady za jednotlivé roky naopak stúpajú, čo je nežiadúci jav. Z analýzy je možné predpokladať z dôvodu vyšších nákladov aj vyššie výdavky a z dôvodu nižších výnosov nižšie príjmy z toho vyplývajúce. Táto kontrola a analýza bola uskutočnená aj z toho dôvodu, že obciam pribúdajú od 1. 1. 2011 nové daňové povinnosti týkajúce sa príjmov z predaja a prenájmu majetku obce, ktoré prestali byť oslobodené. Daň z príjmov PO sa platí z rozdielu výnosov a nákladov, čo je iné ako výsledok rozpočtu. Tiež je potrebné pozornosť venovať zákonu č. 222/2004 Zb. o dani z pridanej hodnoty, pretože platiteľom dane môže byť aj obec a to aj vtedy, ak nevykonáva podnikateľskú činnosť.

Z uvedenej kontroly a analýzy ďalej vyplýva, že:

- osobné náklady /na mzdy, odvody, stravu, soc. fond sa pohybovali od 27% do 31,07 % z celkových nákladov,
- výdavky na reprezentačné za sledované roky rástli /je potrebné prijať jasné pravidlá čerpania/
- problémy naďalej pretrvávajú v sledovaní a účtovaní odpisov, rezerv, opravných položiek, spotrebe materiálu kúpeného pri vlastných investíciách, mimoriadnych nákladov
- je potrebné vysporiadať účet 428-Nevysporiadaný výsledok hospodárenia minulých rokov, ktorý vykazuje k 31. 12. 2010 stav 5.879.019,99 Eur.

K uvedenej správe neboli v stanovenej lehote, ani neskôr, zo strany starostu obce ako štatutárneho orgánu doručené žiadne písomné opatrenia, ktoré je povinný prijať na základe zákona o finančnej kontrole a audite a doručiť ich kontrolnému orgánu.

Vypracovanie odborného stanoviska k návrhu programového rozpočtu a rozpočtu obce na roky 2011-2013 a vypracovanie odborného stanoviska k záverečnému účtu obce za rok 2010 bolo uskutočnené v 2. polroku 2011, nakoľko návrhy mi boli prvýkrát dané až v čase ich zverejnenia /11. júl 2011/. V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č. 583/2004 Zb., § 12 obec má návrh záverečného účtu prerokovať najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka, t.j. do 30. 6. Neprerokovaním návrhu záverečného účtu v stanovenej lehote obec konala v rozpore s daným zákonom.

V rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č. 583/2004 Zb. obec konala aj pri návrhu rozpočtu na roky 2011-2013, ktorý mal byť obecnému

zastupiteľstvu predložený ešte v roku 2010. Z dôvodu jeho nepredloženia ani v 1. polroku roka 2011, bola Obec Markušovce v rozpočtovom provizóriu, kedy výdavky nesmú v každom mesiaci rozpočtového roka prekročiť 1/12 celkových výdavkov rozpočtu obce. Na základe odpovede Ministerstva financií SR k § 11 upravujúcemu rozpočtové provizórium, pre hospodárenie počas rozpočtového provizória platí schválená štruktúra a účelové určenie výdavkov rozpočtu predchádzajúceho rozpočtového roka. To znamená, že počas rozpočtového provizória je možné uhrádzať len tie druhy výdavkov, ktorých účel určenia zodpovedá zatriedeniu výdavkov rozpočtu predchádzajúceho roka. Tento stav naďalej trvá.

Vypracovanie VZN o kontrolnej činnosti v obci – uvedené VZN je pred dokončením.

Kontrola zaplatených prác hradených z rozpočtu školy na rekonštrukciu školy a zdokladovanie odovzdania železného šrotu, likvidáciu parkiet a latenia z pri rekonštrukcii základnej školy – kontrola bola vykonaná mimo schváleného plánu kontrolnej činnosti na 1. polrok 2011 na základe uznesenia OZ zo dňa 19. 4. 2011. Kontrola bola začatá 23. 5. 2011. Z dôvodu náročnosti kontrolovaných dokladov /obdobie troch rokov/, prebiehajúcich kontrol v ZŠ s MŠ Markušovce aj inými kontrolnými orgánmi, prebiehajúcich prázdnin a dovolení bola kontrola ukončená v 2. polroku 2011.

V uvedenom období bol taktiež vykonané iné činnosti:

- napísaný podnet na policajné riaditeľstvo ohľadom skôr vyplateného odstupného bývalého starostu obce a finančnej zábezpeky použitej ako záruka pri projekte rekonštrukcie zdravotného strediska, s čím súvisela aj návšteva Policajného riaditeľstva v Spišskej Novej Vsi ohľadom výpovede k danej problematike.
- napísanie správy o kontrolnej činnosti za 2. polrok 2010. Táto má byť v zmysle zákona o obecnom zriadení predložená obecnému zastupiteľstvu do 60 dní po uplynutí kalendárneho roka.
- zostavenie plánu kontrolnej činnosti na 2. polrok 2011.

Kontrolnou činnosťou podľa § 18 d, odst.1 zákona o obecnom zriadení č. 369/1990 Zb. sa rozumie kontrola zákonnosti, účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri hospodárení a nakladaní s majetkom a majetkovými právami obce, ako aj s majetkom, ktorý obec užíva podľa osobitných predpisov, kontrola príjmov, výdavkov a finančných operácií obce, kontrola vybavovania sťažností a petícií, kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov vrátane nariadení obce, kontrola plnenia uznesení obecného zastupiteľstva, kontrola dodržiavania interných predpisov obce a kontrola plnenia ďalších úloh ustanovených osobitnými predpismi.

Kontrolná činnosť v zmysle § 18 d, odst. 1 bola uplatňovaná jednak pri tematických kontrolách, jednak pri stanoviskách kontrolóra k návrhu rozpočtu a k návrhu záverečného účtu a taktiež pri aplikácii novoprijatých zákonov Národnou radou SR, ktoré sa týkajú aj obce ako právnickej osoby. Za dôležitú považujem **novelizáciu zákona č.138/1991 Zb. o majetku obcí s účinnosťou od 1. 1. 2011**, ktorý obci priniesol nové povinnosti v narábaní s majetkom obce. Upozorňujem na skutočnosť, že dodnes nedošlo k zmene zásad o hospodárení s majetkom obce platných od roku 2004, ktoré okrem iného stále znejú na Sk aj tri roky po zavedení meny euro. Finančné čiastky taktiež nezodpovedajú platným zákonom a reálnym potrebám. Z dôvodu nejasností a dlhodobých problémov najmä ohľadom majetkových práv, podmienok a výšky uzatváraných odberateľsko-dodávateľských zmlúv, odporúčam orgánom obce čím skôr si ujasniť a upraviť kompetencie pri narábaní s majetkom obce a ich schvaľovaní. Pojem „majetkové práva“ je príliš široký a v rôznych právnych predpisoch sa používa v rôznom význame. **Vo všeobecnosti majetkové práva upravujú**

spoločenské vzťahy, ktoré sa týkajú majetku a majetkových hodnôt, teda vlastnícke vzťahy, vzťahy vznikajúce pri disponovaní majetkom, odplatné poskytovanie prác a výkonov a pod. Z toho dôvodu podpisovanie zmlúv starostom obce nad hodnotu 30.000,- Sk/995,82 Eur bez schválenia obecným zastupiteľstvom je porušením § 14 Zásad hospodárenia s majetkom Obce Markušovce.

Väčšiu pozornosť je potrebné venovať aj zvereniu majetku do správy, kde podľa súčasne platných zásad, § 9, bod 6 správca majetku /riaditeľ školy a pod./:

a/ nakladá s majetkovými právami obce mimo schváleného rozpočtu do výšky 20.000,- Sk/663,87 Eur

b/ nad 20.000,- Sk/663,87 Eur po odsúhlasení v obecnom zastupiteľstve. V minulosti bolo toto ustanovenie porušené viackrát, najmä pri zmluvách týkajúcich sa projektov z európskych fondov.

Druhým dôležitým zákonom pre územnú samosprávu s novými povinnosťami platnými od 1.1.2011 bol **zákon č. 546/2010 Z.z.**, ktorým sa zmenil a doplnil obchodný zákonník, občiansky zákonník a zákon č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám. Týmto zákonom obec, vrátane jej zriadených a založených organizácii bola zaradená medzi povinné osoby, ktorým pribudla povinnosť zverejňovať na svojej internetovej stránke všetky písomné zmluvy týkajúce sa používania verejných prostriedkov a nakladania s majetkom obce, štátu, či EÚ /mimo pracovných, služobných a iných zákonom vymedzených zmlúv/. Daným zákonom došlo k zmene účinnosti povinne zverejňovaných zmlúv a to nie dňom uzavretia zmluvy, ale dňom nasledujúcim po dni zverejnenia zmluvy. Zverejnenie sa musí uskutočniť do 3 mesiacov od uzavretia zmluvy, inak platí, že k uzavretiu zmluvy nedošlo. Z toho dôvodu všetky uzatvorené a nezverejnené zmluvy Obce Markušovce v stanovenej lehote strácajú svoju právoplatnosť /napr. všetky zmluvy uzatvorené v 1. polroku 2011 týkajúce sa vecného bremena súvisiaceho s kanalizáciou/.

Okrem zverejňovania zmlúv táto povinnosť platila do 1.mája 2011 aj na všetky objednávky a faktúry. Nariadením vlády SR č. 118/2011 s účinnosťou od 1. mája 2011 obce majú povinnosť zverejňovať objednávky tovarov a služieb a faktúry len tie, ktorých súhrnná hodnota na jednej objednávke alebo faktúre presahuje sumu 1.000,- eur bez dane z pridanej hodnoty. Na základe metodického pokynu k zverejňovaniu zmlúv na webovom sídle platí, že zmluvy v elektronickej podobe musia zodpovedať podpísanej papierovej verzii zmluvy, vrátane príloh. V našom prípade nie všetky zmluvy tomuto zodpovedajú /napr. Zmluva o poskytnutí NFP pri rekonštrukcii zdravotného strediska/. Z dôvodu cieľov vlády v oblasti transparentnosti je možné v tejto oblasti očakávať ďalšie zmeny.

V súvislosti so zverejňovaním údajov na zmluvách a faktúrach upozorňujem na skutočnosť, že IČO a DIČ nie sú osobné údaje a nie je potrebné ich vymazávať. Údaje povinne zverejnené v registroch /živnostenský, obchodný/ sa už preto nepovažujú za osobné údaje. Naopak, pozornosť je potrebné venovať súkromným údajom, ako je domáce telefónne číslo, domáca e-mailová adresa, rodné číslo, číslo účtu v banke, číslo občianskeho preukazu. Obec má vyškoleného pracovníka v danej oblasti, ktorého je potrebné pri nejasnostiach využívať.

Okrem kontroly zákonnosti kontrolnou činnosťou je aj kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych /zákonov, vyhlášok, metodických usmernení/, kontrola uznesení obce a tiež kontrola interných predpisov obce. Keďže nároky na prácu zamestnancov verejnej správy neustále rastú, z dôvodu neustálych zmien zákonov a ich novelizácii je potrebné lepšie sledovať ich platnosť a včas aktualizovať všetky interné predpisy obce, pretože mnohé už dávno nezodpovedajú platnej podobe zákonov. Platí, že **normy vyššej právnej sily sú základom záväznosti normy nižšej právnej sily**. Okrem toho zákony predstavujú všeobecný právny predpis, ktorý podrobne neupravuje mnohé veci. Tieto si

internou smernicou musí každá organizácia upraviť sama, na svoje vlastné podmienky a včas, a oboznámiť s nimi príslušných zamestnancov, pretože orientovať sa a postupovať podľa predpisov, z ktorých časť platí a časť nie, je pre obtiažne. To isté platí aj pre internetovú stránku obce, ktorá slúži okrem zamestnancov, poslancov aj pre ďalších obyvateľov obce, ale tiež pre širokú verejnosť či už laickú alebo odbornú, ktorá si takto robí o obci obraz. Pri internetovej stránke obce odporúčam čím skôr odstrániť neaktuálne údaje /napr.organizačná štruktúra, prípadne ich dať do archívu/. Taktiež odporúčam nastaviť počítadlo návštevnosti stránky.

Z vykonaných kontrol vyplynulo, že medzi najčastejšie zistené nedostatky patria:

- nevykonávanie predbežnej finančnej kontroly či formálne vykonanie predbežnej finančnej kontroly
- neznalosť rozpočtových pravidiel, rozpočtu
- dlhodobé neriešenie problémov
- neznalosť, nejasnosť zákonov
- nezachytenie novelizácií zákonov
- neznalosť interných predpisov
- neaktuálnosť, neprehľadnosť interných predpisov
- nedostatočná komunikácia
- málo či veľa informácií, ich neskoré poskytnutie
- nerovnomerné rozdelenie práce zamestnancov.

Medzi najdôležitejšie interné predpisy obce, ktoré Obci Markušovce naďalej chýbajú alebo sú neaktuálne, a ktoré tvoria základ fungovania obce a jej orgánov, možno zaradiť: **Štatút obce, zásady hospodárenia s majetkom obce, rokovací poriadok obecného zastupiteľstva, zásady rozpočtového hospodárenia obce.** Je potrebné zmeniť ich čím skôr, za aktuálnej účasti poslancov, pretože tieto normy najviac ovplyvňujú prácu volených orgánov obce. V 1. polroku 2011 boli novelizované iba zásady odmeňovania poslancov, ktoré prijatím nových zákonov o super hrubej mzde sa stanú za chvíľu neaktuálne.

Dôležitým interným právnym aktom obce sú tiež uznesenia obecného zastupiteľstva. Tak ako pri zákonoch, aj tu platí, že zmenou orgánov obce tieto nestrácajú svoju platnosť a je potrebné sa nimi riadiť. Tieto však musia byť voleným orgánom k dispozícii. V 1.polroku 2011 sa tak nestalo. Takým je aj uznesenie č. 44/2007, ktorým bol schválený štatút komisií OZ Markušovce a tiež uznesenia týkajúce sa kontroly rozpočtu minimálne jedenkrát za štvrtrok /č.183/.

Okrem vykonaných kontrol a činností uvedených vyššie boli v 1. polroku 2011 uskutočnené ďalšie činnosti, ktoré súvisia s povinnosťami kontrolóra. V uvedenom období som sa zúčastnila:

- pracovného stretnutia starostu obce s predstaviteľmi úradu vlády k lokálnej stratégii marginalizovaných rómskych skupín a projektov s tým súvisiacimi
- 2 x pracovného stretnutia poslancov
- 4 x zasadnutí obecného zastupiteľstva s poradným hlasom
- 1x zasadnutia bytovej komisie a 1 x zasadnutia komisie kultúry a športu
- 3x školení v Poprade realizovaných RVC Štrba
- 2x zasadnutia združenia hlavných kontrolórov v Levoči a v Poprade
- 1x dvojdňovej konferencie kontrolórov.

V Markušovciach 19. 9. 2011

Ing. Šteinerová Františka, hlavný kontrolór obce